

Talousarvioaloite TAA 191/2024 vp

Timo Suhonen sd ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Iisalmen lentopaikan kiitotien pidentämiseen (1 500 000 euroa)

Eduskunnalle

Iisalmen kaupunki omistaa lentopaikan kentän ja sen toimintojen tarvitsemat alueet. Alueen yrityksillä on jo olemassa aiesopimuksia LYGG-operaattorin kanssa liikenteen aloittamisesta Iisalmen lentopaikalla, kunhan lentokentän infra sen mahdollistaa. Varsinaiset sopimusneuvottelut viimeistellään, kun lentojen käynnistäminen mahdollistuu ja ne voidaan hinnoitella lopullista päätöksentekoa varten.

Lentopaikan kehittämisestä on tehty AKKE-rahoituksella selvitystyö keväällä 2024, josta muutamia perusteluita:

Toimintaympäristön muutokset ja uusi teknologia avaavat mahdollisuuden joustavasti toimivien pienten lentokenttien ja lentokenttäverkoston kehittämiseen. Energiamurros etenee myös lentoliikenteessä edistämällä alueiden saavutettavuutta kestäväällä tavalla. Iisalmissa ja Ylä-Savossa on merkittäviä yrityksiä ja matkailupalveluja sekä julkisen sektorin toimijoita, jotka tarvitsevat nopeita kotimaisia ja kansainvälisiä yhteyksiä. Iisalmen lentokentän luontainen vaikutusalue on Ylä-Savon seutukunta, joka sisältää Iisalmen, Keiteleen, Kiuruveden, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat sekä Pohjois-Pohjanmaan Pyhäjärven. Ylä-Savon väkiluku on noin 50 000 asukasta.

Ylä-Savo on Pohjois-Savon vientiteollisuuden veturi. Ylä-Savossa teollisuuden merkitys on selvästi suurempi kuin Suomessa keskimäärin. Alueen työpaikoista 19 % on teollisuuden työpaikkoja, kun koko Suomessa vastaava luku on 13 %. Iisalmen lentokentän vaikutusalueella on noin 19 000 työpaikkaa, joista noin 12 000 palvelusektorilla (60 %), noin 5 000 jalostukseen liittyviä (25 %), joista noin 3 500 teollisuuden työpaikkoja (TOL-luokka C) ja noin 2 000 alkutuotannon työpaikkaa.

Pienten lentoasemien verkostolla on tärkeä tehtävä Suomen liikenneyhteyksien ja kansainvälisen kilpailukyvyn edistämisessä. Lentoliikenteen ja logistiikan liiketoimintamallit uudistuvat jatkuvasti. Panostamalla uuden ajan ilmaliikenteen edellytysten parantamiseen Iisalmen lentokenttä voi edistää Ylä-Savon saavutettavuutta ja elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Elinkeinoelämän matkustusvolyymit ovat Suomen taloudelle strategisen tärkeitä. Tarvitaan enemmän kysyntäohjautuvaa liikennettä sopivan kokoisella kalustolla. Trendi, jossa junilla ajatellaan korvattavan pitkiäkin lentomatkoja, ei toimi liikematkustajille. Suomen lentoliikennestrata-

Talousarvioaloite TAA 191/2024 vp

tegia on valmisteilla. Pyrkimys on kohti kustannustehokkaampaa, asiakaslähtöisempää ja puh-
taampaa ilmaliikennettä.

Ylä-Savossa Iisalmen lentokentän lähistöllä sijaitsee merkittävää ja monipuolista teollisuutta, joka toimii globaaleilla markkinoilla. Yrityksillä on säännöllinen tarve matkustamiseen mm. asi-
akas- ja huoltokäyntejä varten. Vastaavasti Ylä-Savossa käy tuhansia asiakkaita vuodessa vierai-
lemassa ja tekemässä kauppvoja. Alueella sijaitsee myös toimijoiden varaosavarastoja, joista pal-
vellaan asiakkaita globaalisti. Alueelle tehdään yli 5 000 vientiteollisuuden asiakasvierailua vuo-
sittain, jotka voisivat hyödyntää suoria Iisalmen lentoja. Lisäksi mahdolliset matkailijatarpeet,
toimiva lentokenttä avaisi uusia mahdollisuuksia matkailun kehittämiseen.

Vähäpäästöinen lentäminen herättää laajalti kiinnostusta, sillä alueen saavutettavuutta voitaisiin
parantaa lisäämättä ympäristökuormitusta.

Iisalmen ja Kuopion lentoyhteyksien kehittäminen eivät ole toisiaan poissulkevia. Iisalmen po-
tentiaaliset yhteydet palvelisivat pienempiä volyymejä ja ensisijaisesti elinkeinoelämän tarpeita.
Kuopion lentoyhteyksien kysyntä on paljon suurempaa myös vapaa-ajan matkustamisessa.

Pienten lentokenttien nostaminen tasolle, jossa ne voivat palvella elinkeinoelämän ja muita yh-
teiskunnan tarpeita, on toden teolla mahdollistunut viime vuosina. Keskeinen asia on, että satel-
liittiteknologian avulla voidaan laatia ja hyväksyttää Iisalmen kaltaisille pienille lentokentille
huonon sään mittarilähestymisjärjestelmiä, jotka mahdollistavat lentotoiminnan huonossa säässä.

Lennonjohdon tarve ei ole pullonkaulana kehitykselle. Kaikki kaupallinen taksilentotoimin-
ta ei tarvitse lentokentällä toimivaa lähilennonjohtopalvelua. Mikäli lennonvarmistusta tarvitaan,
markkinoille on tullut etälennonjohtoratkaisuja, joiden avulla liikennettä voidaan palvella joustav-
asti ja lyhyelläkin varoitusajalla.

Lentokentän mahdollistama parantunut saavutettavuus luo edellytyksiä liiketoiminnan kasvulle
ja uusille investoinneille ja työpaikoille.

Ensimmäisessä vaiheessa tarvittavat investoinnit ja toimet:

- Kiitotien parannukset: Kiitotien jatkaminen 1 500 metrin mittaiseksi, leventäminen ja pääl-
lystys. Reuna ja päätysektorien puuston ja muiden esteiden raivaus.
- Rakennukset: Konttirakennus, jossa lennonvalmistelu/matkustajien odotustila.
- Sääasema: Tehdään sääasema lentokentälle yhdessä Ilmatieteen laitoksen kanssa, mistä saa
mm. lämpötilan, pilvisyyden, tuulitiedon yms. Sama asema palvelee myös Iisalmen kaupun-
kia tarkentuneina säähavaintoina.
- Huonon kelin operointi: Tehdään GPS-pohjaiset lähestymismenetelmät kentälle, mikä mah-
dollistaa operoinnin huonollakin kelillä.
- Ylläpito: Tehdään puitesopimus paikallisen urakoitsijan kanssa, joka ylläpitää kenttää tar-
peen mukaan tuntitöinä. Käytettävä kalusto pääosin urakoitsijan omistuksessa.

Investoinnin suuruusluokka on 1—3 miljoonaa euroa.

1 500 metrin kiitotie mahdollistaa kaupallisia lentoja suihkukoneella suoraan Keski-Eurooppaan.

Talousarvioaloite TAA 191/2024 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 1 500 000 euroa momentille 31.10.31 Iisalmen lentopaikan kiitotien pidentämiseen.

Helsingissä 4.10.2024

Timo Suhonen sd
Timo Vornanen tv
Tuula Väätäinen sd
Marko Kilpi kok
Hanna Räsänen kesk
Markku Eestilä kok
Hannu Hoskonen kesk
Laura Meriluoto vas
Seppo Eskelinen sd